

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI INSPEKTORAT
Petračićeva 4, 10 000 Zagreb
www.inspektorat.hr

Zagreb, 2. listopada 2013.

IZVJEŠĆE DRŽAVNOG INSPEKTORATA

INSPEKCIJSKI NADZORI GOSPODARSKIH INSPEKTORA IZ PODRUČJA PROMETA ROBA I USLUGA, NEREGISTRIRANIH DJELATNOSTI, UGOSTITELJSTVA I TURIZMA ZA RAZDOBLJE 1. SIJEČNJA - 30. RUJNA 2013. g.

I. PODRUČJE NEREGISTRIRANE DJELATNOSTI PREMA ZAKONU O ZABRANI I SPRJEČAVANJU OBAVLJANJA NEREGISTRIRANE DJELATNOSTI

Gospodarski inspektori Državnog inspektorata u području neregistrirane djelatnosti su u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2013. obavili ukupno 1549 inspekcijskih nadzora, i to 879 nadzora po prijavama i predstavkama građana, 647 u redovitim nadzorima, te 23 po akcijskim nadzorima. Ukupno je utvrđeno 320 povreda odredbi Zakona o zabrani i sprječavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti (Narodne novine broj: 61/11) i to 272 povrede nadzora po prijavama (što znači da je oko 1/3 prijava opravdana!), 46 u redovitim nadzorima i 2 u akcijskim nadzorima. Donijeto je ukupno 304 upravnih mjera o zabrani obavljanja neregistrirane djelatnosti, od toga je u 53 nadzora izvršeno pečaćenje objekta, dijela objekta ili uređaja i opreme, dok se 251 rješenje izvršava na drugi pogodan način tako da se prisiljava izvršenika na izvršenje obveze novčanom kaznom, budući da se djelatnost ne obavlja u posebnom uređenom prostoru. Podnijeto je ukupno 279 optužnih prijedloga kod nadležnih prekršajnih sudova, i to zbog sljedećih prekršajnopравnih sankcija:

- kad pravna osoba koja obavlja djelatnost koja nije upisana u sudski ili drugi odgovarajući registar - 18
- kad fizička osoba obavlja djelatnost koju nije registrirala kod nadležnog tijela ili prijavila poreznim tijelima – 180
- kad pravna osoba nema zakonom propisane akte o ispunjavanju uvjeta za obavljanje registrirane djelatnosti – 2
- kad pravna ili fizička osoba omogući obavljanje neregistrirane djelatnosti jednom ili većem broju osoba – 41
- kad pravna ili fizička osoba objavljuje, nudi, odnosno reklamira obavljanje neregistrirane djelatnosti – 14
- kad pravna ili fizička osoba objavi oglas, a naručitelj ne dostavi propisane podatke – 4.
- Izdato je 11 prekršajnih naloga na temelju kojih je naplaćenih 104.000,00 kuna novčanih kazni.

Odredbe Zakona o zabrani i sprječavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti primjenjuju se na obavljanje neregistriranih djelatnosti koje nisu sankcionirane posebnim zakonima, ali neregistrirano obavljanje djelatnosti sankcionirano je kroz više posebnih propisa (Zakon o trgovini, Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, Zakon o pružanju usluga u turizmu...), pa

gospodarski inspektori Državnog inspektorata provode nadzore i za područje trgovine, ugostiteljstva, turizma.

Stupanjem na snagu Zakona o dadiljama (Narodne novine br. 37/13) nadležnost preuzima Ministarstvo socijalne politike i mladih, a Državni inspektorat je nadležan za provedbu inspekcijskog nadzora u dijelu koji se odnosi na primjenu zakona i drugih propisa u području rada.

U području neregistrirane djelatnosti (sive ekonomije), najzastupljenije je područje uslužnih djelatnosti (automehaničari, autolakireri, frizeri, maseri, krojači, cvjećari, kozmetičari, razni popravci kućanskih aparata itd.), koje se najčešće obavlja u kućama, stanovima i garažama, obavlja bez upisa u bilo koji nadležni registar, povrede se teže otkrivaju, jer se te djelatnosti najčešće izvode u stambenim prostorima za koje je prvenstveno potrebno izvršiti izvidne radnje, zatim ishoditi nalog za pretragu stana od nadležnog Prekršajnog suda, što zahtijeva određeno vrijeme, uzeti izjave svjedoka koji je često i sudionik u obavljanju neregistrirane djelatnosti, za kojeg je propisana i prekršajnoppravna sankcija, pa često isti često ne daju izjave, kako ne bi bio sankcionirani itd. Pretragu sud određuje pisanim obrazloženim nalogom, a pretrazi moraju biti nazočna dva punoljetna građana kao svjedoci istodobno kroz cijelo vrijeme trajanja pretrage, a u manjim mjestima je teže naći dva punoljetna građana koji žele biti svjedoci. Ako se pretraga obavlja bez pisanog sudskog naloga ili bez osoba koje moraju biti nazočne pretrazi, zapisnik o pretrazi i ostali dokazi pribavljeni pretragom ne mogu se upotrijebiti kao dokazi u nadležnom postupku.

U izvještajnom razdoblju izvršeno je ukupno 897 inspekcijskih nadzora uslužnih djelatnosti (629 nadzora po prijavama, 266 u redovitim nadzorima i 2 u akcijskim nadzorima), gdje je utvrđeno 248 povreda propisa, i to u nadzorima po prijavama ukupno je utvrđeno 215 povreda, što znači da je više od 1/3 prijava građana opravdana glede uslužnih djelatnosti.

Nadalje, učestali su prekršaji, obavljanje slobodnih zanimanja (razni muzičari, fotografi, prevoditelji, privatne poduke itd.) kada fizičke osobe svoju djelatnost nisu registrirale kod nadležnog tijela, a nisu je prijavile ni poreznim tijelima, čime se izbjegava plaćanju poreza. I za navedene neregistrirane djelatnosti postupci su dugotrajniji i složeniji, jer se obavljaju u privatnim stambenim prostorima, a i sudionik ne želi svjedočiti budući isti ostvaruje također određenu materijalnu korist (niže cijene instrukcija, povoljnije prevoditeljske usluge, povoljnija izvedba raznih muzičara itd.).

I nadalje je „siva ekonomija“, veoma raširena pojava, unatoč velikoj angažiranosti gospodarskih inspektora, budući da se obavlja bez upisa u propisani registar, ili bez prijave poreznim tijelima. Nelegalan rad se obavlja u privatnim prostorijama, što često onemogućava provedbu potpunog nadzora i poduzimanje mjera. Kako ista predstavlja izravnu neloyalnu konkurenciju registriranim poduzetnicima, koji svojim nižim cijenama usluge konkuriraju na tržištu, i nadalje je rad na suzbijanju iste jedan od posebnih strateških ciljeva Državnog inspektorata, te predstavlja jedan od uvjeta za oporavak gospodarstva.

II. PODRUČJE PROMETA ROBA I USLUGA

Obavljanje inspekcijskih nadzora gospodarskih inspektora Državnog inspektorata u području prometa roba i usluga usmjereno je na obavljanje pojačanih nadzora u područjima u kojima su izražene pojave obavljanje neregistrirane djelatnosti, a to je prije svega obavljanje djelatnosti

trgovine bez registracije, rješenja o minimalno tehničkim uvjetima kojima moraju udovoljavati prodajni objekti, oprema i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina, te drugi uvjeti propisani posebnim propisom s obzirom na oblik i način obavljanja trgovine, obavljanje djelatnosti bez odobrenja, suglasnosti, dozvole, licencije i koncesije za rad.

Sukladno navedenom, gospodarski inspektori su u razdoblju od 1. siječnja 2013. do 30. rujna 2013. godine u okvirima provedbe zadataka na suzbijanju nelegalnog i nezakonitog obavljanja različitih djelatnosti izvršili 51.603 kontrola zakona, te utvrdili 2.463 povreda zakona.

U navedenom razdoblju, donijeto je ukupno 545 upravnih rješenja koja su se odnosila na zabranu obavljanja djelatnosti, zabranu obavljanja obrta, domaće radinosti ili sporednog zanimanja, zabrani uporabe uređaja ili opreme ako se obrt obavlja suprotno obrtnici ili povlastici, ako se domaća radinost i slobodno zanimanje obavljaju suprotno izdanom odobrenju, zabranu raspolaganja određenom robom, zabranu obavljanja posredovanja u prometu nekretninama, zabranu obavljanja djelatnosti bez registracije, licencije/dozvole, od toga:

- 490 rješenja temeljem odredbi propisanih Zakonom o trgovini (NN broj 87/08., 96/08., 116/08., 76/09., 114/11. i 68/13.), 44 rješenja je izvršeno mjerom pečaćenja, u 21 slučaju je uplaćen novčani iznos od 30.000,00 kuna u državni proračun, sveukupnog iznosa 630.000,00 kuna, zbog utvrđenih povreda nadležnim prekršajnim sudovima podnesen je 451 optužni prijedlog i izdano 39 prekršajnih naloga,
- 30 rješenja temeljem odredbi propisanih Zakonom o obrtu (NN broj 77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 71/01., 49/03. – pročišćeni tekst, 68/07., 79/07. i 40/10.), zbog utvrđenih povreda nadležnim prekršajnim sudovima podneseno je 27 optužnih prijedloga i izdana 3 prekršajnih naloga,
- 10 rješenja temeljem odredbi propisanih Zakonom o posredovanju u prometu nekretninama (NN broj 107/07. i 144/12.), zbog utvrđenih povreda nadležnim prekršajnim sudovima podneseno je 10 optužnih prijedloga,
- 16 rješenja o isključenju vozila iz prometa, temeljem odredbi propisanih Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu (NN broj 178/04., 151/05., 111/06., 63/08., 124/09. i 91/10.) i (NN broj 82/13.), te Zakonom o inspekciji cestovnog prometa i cesta (NN broj 77/99. i 55/11.), zbog utvrđenih povreda nadležnim prekršajnim sudovima podneseno je 14 optužnih prijedloga i izdana 2 prekršajnih naloga.
- 16 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN broj 36/95., 70/97., 128/99., 57/00., 129/00., 59/01. i 26/03. – pročišćeni tekst, 82/04., 110/04., 178/04., 38/09., 79/09., 153/09., 49/11., 84/11., 144/12. i 94/13.), zbog utvrđenih povreda nadležnim prekršajnim sudovima podneseno je 16 optužnih prijedloga.
- U navedenom razdoblju u državni proračun je otkupom pečaćenja uplaćen ukupan iznos od 630.000,00 kuna, kaznama na mjestu izvršenja prekršaja 238.000,00 kuna, prekršajnim nalogima 1.506.936,31 kuna, te je oduzeto imovinske koristi po prekršajnom nalogu, u ukupnom iznosu od 16.579,00 kuna. Također, je nadležnim prekršajnim sudovima predloženo oduzimanje imovinske koristi u ukupnom iznosu od 2.048.889,95 kuna.

S ciljem što učinkovitijeg suzbijanja svih oblika neregistriranog i nezakonitog rada, gospodarski inspektori, kontinuirano, tijekom cijele godine obavljaju inspekcijske nadzore unutar propisanog djelokruga rada, odnosno akcijski, te po zaprimljenim predstavkama.

III. PODRUČJE UGOSTITELJSTVA I TURIZMA

Gospodarski inspektori Državnog inspektorata u području ugostiteljske djelatnosti su u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2013. obavili ukupno 23.028 inspekcijskih nadzora. Najveći broj inspekcijskih nadzora gospodarski inspektori su obavili tijekom turističke sezone. Od ukupnog broja obavljenih inspekcijskih nadzora, u 15.774 nisu utvrđene povrede propisa, odnosno 68% nadziranih subjekata i objekata poslovalo je u skladu sa propisima. U inspekcijskim nadzorima utvrđeno je ukupno 8.369 raznih povreda propisa, na temelju kojih su gospodarski inspektori donijeli ukupno 2650 raznih upravnih rješenja. Od navedenog broja rješenja, gospodarski inspektori su donijeli 727 usmenih rješenja kojima je odmah zabranjeno daljnje pružanje ugostiteljskih usluga.

Od 727 usmenih rješenja, 73, se odnosi na pružanje ugostiteljskih usluga pravnih i fizičkih osoba bez upisa u propisani registar (registar trgovačkog suda ili obrtni registar); 188 se odnosi na pružanje ugostiteljskih usluga smještaja u domaćinstvu bez rješenja o odobrenju; a ostala se odnose na obavljanje ugostiteljske djelatnosti bez rješenja nadležnog ureda državne uprave ili Ministarstva turizma kojim je utvrđeno da su ispunjeni propisani uvjeti; pružanje ugostiteljskih usluga koje nisu utvrđene rješenjem nadležnog ureda državne uprave ili Ministarstva turizma; nepridržavanje propisanog radnog vremena ugostiteljskih objekata i iznajmljivanje više smještajnih jedinica od broja utvrđenog rješenjem o odobrenju.

Od 727 usmenih rješenja, 310 je izvršeno pečaćenjem objekta, 266 je izvršeno na drugi pogodan način, odnosno prisilno naplatom novčanih kazni (sukladno odredbama članka 139. i članka 142. Zakona o općem upravnom postupku), a u 53 slučaja je pečaćenje otkupljeno i to u 26 slučaja uplatom po 2.000,00 kuna, te u 27 slučaja uplatom po 30.000,00 kuna u državni proračun (sveukupno 862.000,00 kuna).

Gospodarski inspektori Državnog inspektorata u području pružanja usluga u turizmu su u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2013. obavili ukupno 1.667 inspekcijskih nadzora. Od ukupnog broja obavljenih inspekcijskih nadzora, u 1.164 nisu utvrđene povrede propisa, odnosno 70% nadziranih subjekata i objekata poslovalo je u skladu sa propisima. U inspekcijskim nadzorima utvrđeno je ukupno 575 raznih povreda propisa, na temelju kojih su gospodarski inspektori donijeli ukupno 245 raznih upravnih rješenja. Od navedenog broja rješenja, gospodarski inspektori su donijeli 127 usmenih rješenja kojima je odmah zabranjeno daljnje pružanje usluga u turizmu.

Od 127 usmenih rješenja, 17 se odnosi na pružanje usluga u turizmu pravnih i fizičkih osoba bez upisa u propisani registar (registar trgovačkog suda ili obrtni registar); 3 se odnosi na pružanje usluga turističkog vodiča bez odobrenja; 10 se odnosi na pružanje usluga turističke agencije prije nego je ishođeno rješenje ureda državne uprave; 6 se odnosi na pružanje usluga turističke agencije u poslovnici, odnosno poslovnom prostoru prije nego je ishođeno rješenje ureda državne uprave; 27 se odnosi na pružanje usluga u nautičkom turizmu bez rješenja Ministarstva turizma, odnosno nadležnog ureda; a ostala se odnose na pružanje ostalih turističkih usluga bez rješenja o odobrenju.

Od 127 usmenih rješenja, 6 je izvršeno pečaćenjem objekta, 102 su izvršena na drugi pogodan način, odnosno prisilno naplatom novčanih kazni (sukladno odredbama članka 139. i članka 142. Zakona o općem upravnom postupku), a u 6 slučaja je pečaćenje otkupljeno uplatom po 30.000,00 kuna u državni proračun (sveukupno 180.000,00 kuna).

Gospodarski inspektori Državnog inspektorata iz područja ugostiteljstva i turizma su u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2013. godine uprihodili u državni proračun iznos od 12.205.971,31 kuna.

Zaključno, gospodarski inspektori Državnog inspektorata u području nadzora neregistriranih djelatnosti, prometa roba i usluga, te ugostiteljstva i turizma u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2013. godine uprihodili su u državni proračun iznos od 14.701.486,62 kuna.